

Szkoła

samorządności uczniowskiej

wrzesień 2025 ——— czerwiec 2026 | Warszawa

20^{lat!}
civis.

projekt finansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Szkoła samorządności uczniowskiej

(wrzesień 2025 - czerwiec 2026 roku)

We wrześniu 2025 roku do polskich szkół wkroczył nowy przedmiot – edukacja obywatelska (EO). Po raz pierwszy kwestia samorządu uczniowskiego (SU) została wpisana w nauczanie przedmiotu. Z tej okazji zapraszamy warszawskie publiczne i niepubliczne szkoły ponadpodstawowe do udziału w projekcie, który pomoże wesprzeć SU w Państwa szkole w zgodzie z nową podstawą programową.

Dlaczego samorząd uczniowski jest ważny?

Samorządność uczniowska jest jedną z najlepszych okazji do zdobywania przez młodych ludzi pozytywnych, osobistych doświadczeń aktywności obywatelskich takich jak:

- udział w wyborach (na przedstawicieli SU);
- tworzenie prawa i reguł (poprzez opracowywanie i głosowanie w referendum regulaminu SU);
- wpływanie na decyzje dotyczące wspólnoty szkolnej poprzez wyrażanie opinii i formułowanie wniosków w sprawach szkoły (np.: konsultowanie decyzji przygotowywanych przez dyrekcję, narady szkolne);
- podejmowanie oddolnych (zgodnych z diagnozą potrzeb społeczności) działań uczniowskich.

Jesteśmy przekonani, że uczniowie i uczennice z warszawskich szkół ponadpodstawowych zasługują na to, by wchodzić w dorosłe życie w pełni wyposażeni w kluczowe kompetencje obywatelskie.

Nasz projekt wpisuje się w realizację nowego przedmiotu edukacja obywatelska w szkołach ponadpodstawowych

Dotychczas samorząd uczniowski nie był poruszany w ramach nauczanych przedmiotów. Od tego roku szkolnego staje się elementem nowego przedmiotu (Dział II Szkoła jako wspólnota). Dzięki temu uczniowie mają zdobyć wiedzę m.in. na temat szkolnych dokumentów, diagnozowania problemów i potrzeb społeczności szkolnej, mechanizmów włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkolnych. Mają także przy okazji rozwijać wszystkie umiejętności, jakie stawia sobie za cel edukacja obywatelska np. prowadzenie dialogu w kwestiach spornych, podejmowanie działań na rzecz rozwiązania problemów społecznych.

Samorządność uczniowska powiązana jest również z wymaganymi przez nowy przedmiot praktycznymi działaniami obywatelskimi (np. aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny, kandydowanie w wyborach szkolnych czy klasowych, przeprowadzenie szkolnej sondy).

Jak będzie wyglądała nasza współpraca, czyli o wsparciu, które oferujemy szkołom uczestniczącym w projekcie

1. Seminarium dla dyrektorów/dyrektorek (30 września, godz. 9.00-13.00)

Dyrektor/dyrektorka szkoły to postać kluczowa dla rozwijania samorządności uczniowskiej. Dlatego rozpoczynamy współpracę ze szkołami właśnie od spotkania z dyrektcją. Przekażemy informacje o projekcie; pokażemy, jak treści nowego przedmiotu edukacja obywatelska wiążą się z działaniami, które podejmować będzie szkolny zespół projektowy oraz inni uczniowie i uczennice; wypracujemy rekomendacje co do aktywności dykcji i jej udziału w działaniach projektowych. W spotkaniu wezmą udział przedstawiciele Urzędu m.st. Warszawy.

2. Szkolenie wstępne dla zespołów szkolnych (17 października, godz. 9.00-17.00)

Zajęcia dla zespołów będą się odbywały w 3 grupach – nauczycielskiej oraz dwóch grupach uczniowskich. Uczestnicy zintegrują się; poznają założenia i działania projektowe; dowiedzą się o podstawowych uprawnieniach samorządów uczniowskich (o czym może decydować samorząd i w jaki sposób); porozmawiamy o kluczowych umiejętnościach liderkich, niezbędnych do wywierania realnego wpływu na zmiany w szkole; o polityce młodzieżowej miasta; miejskich narzędziach dla młodych; omówimy dobre praktyki skutecznego działania samorządów uczniowskich oraz narzędzia realizacji diagnoz szkolnych (ilościowe i jakościowe); przygotujemy uczestników do realizacji diagnoz w szkołach.

W grupie nauczycielskiej poruszymy dodatkowo kwestie dotyczące prawa w zakresie SU; nową podstawę programową edukacji obywatelskiej i jej powiązanie z działaniami projektu oraz SU; skuteczne metody pracy i wsparcia działań SU i zespołu projektowego. Nauczyciele zakończą udział w szkoleniu wstępnym opracowaniem swojego planu pracy w projekcie.

3. Kolejne 2 szkolenia dla zespołów szkolnych (21 listopada 2025 roku, godz. 9.00-16.00; luty bądź marzec 2026 również w godz. 9.00-16.00)

W trakcie każdego szkolenia będziemy pracować nad tym, co udało się zrobić uczestnikom przed szkoleniem/na poprzednim etapie projektu oraz będziemy wspólnie przygotowywali się do realizacji kolejnych działań zespołów.

4. Warsztaty dla nauczycieli edukacji obywatelskiej (22 października, godz. 9.00-14.00)

Zaprosimy nauczycieli prowadzących edukację obywatelską ze szkół uczestniczących w projekcie na warsztaty. Spotkanie będzie dotyczyć powiązania nowej podstawy programowej z działaniami SU i projektem; przedstawimy opracowane przez nas scenariusze lekcji oraz materiały pomocnicze. Jednocześnie warsztaty umożliwią wymianę doświadczeń i wzajemne wsparcie.

5. Szkolenie dla rady pedagogicznej (1,5 godziny lekcyjnej, termin do końca roku, do uzgodnienia z prowadzącym)

Na szkolenie zapraszamy nauczycieli i wychowawców klas. Poinformujemy ich o działaniach w ramach projektu; będziemy wśród uczestników spotkania budować zrozumienie dla podejmowanych działań oraz motywować do udziału w nich; przedstawimy informacje o nowym przedmiocie EO; zapoznamy z polityką młodzieżową miasta; przygotujemy do realizacji diagnozy na lekcjach wychowawczych.

Z naszego doświadczenia wynika, że zrozumienie wagi i znaczenia dawania wpływu i samorządności uczniowskiej przez całą społeczność szkoły jest kluczowe dla powodzenia zmian w szkołach.

6. Spotkanie informacyjne dla rodziców/przedstawicieli rady rodziców (1,5 godziny online)

Przekażemy informacje o projekcie, o samorządności uczniowskiej i potencjale współpracy rady rodziców z SU w ramach projektu i szerzej.

7. Mentoring pomagający szkołom realizować działania projektowe

Każda ze szkół uczestniczących w projekcie będzie miała do wykorzystania 10 godzin wsparcia od naszego doświadczonego mentora.

8. 7-godzinne szkolenie podsumowujące dla zespołów szkolnych (czerwiec 2026 roku)

Podzielimy się doświadczeniami. Porozmawiamy o zmianach, jakie wprowadzono dzięki projektowi w poszczególnych szkołach; o tym, jak projekt wpłynął na udział i zaangażowanie uczniów; o tym, jak wyglądała współpraca pomiędzy uczniami, nauczycielami i rodzicami na rzecz wprowadzania realnych zmian; o rozwoju kompetencji liderek zespołu projektowego.

9. W trakcie projektu będziemy opisywać dobre praktyki, które zadziały się w szkołach

Aby stały się inspiracją dla innych.

Co wydarzy się w szkołach biorących udział w projekcie?

Dzięki udziałowi w projekcie samorząd uczniowski w Państwa szkole będzie działał wypełniając wszystkie wymagania prawa oświatowego, uczniowie będą realizować wymagania związane z przedmiotem edukacja obywatelska, a aktywność społeczna uczniów i uczennic wzrośnie.

Od września 2025 do czerwca 2026 roku będziemy wspierać działania samorządu uczniowskiego, bazując na naszym wieloletnim doświadczeniu i uwzględniając specyfikę każdej ze szkół. Dzięki zastosowanej metodzie SU zyska realny wpływ i będzie uczestniczył we wprowadzaniu realnych, widocznych zmian w szkołach.

1. Zespoły szkolne przeprowadzą diagnozę potrzeb i pomysłów do zrealizowania przez samorząd uczniowski. Diagnoza będzie realizowana m.in. w trakcie lekcji EO, na otwartych spotkaniach z przedstawicielami SU czy poprzez anonimowe ankiety. Zespoły podsumują informacje zdobyte w procesie diagnozy. Wyniki zostaną upublicznione w każdej ze szkół. Diagnoza powinna się odbyć między szkoleniem 17 października i 21 listopada 2025 roku.

2. Zespoły zaproszą swoich rówieśników oraz przedstawicieli władz szkoły na 2-godzinną debatę, by wspólnie porozmawiać o potrzebach i/lub problemach społeczności szkolnej, na których skupią się w kolejnych miesiącach (grudzień 2025 roku).

3. Ostatecznie obszar/temat do dalszej wspólnej pracy wybiorą rada pedagogiczna, dyrekcja szkoły, rada rodziców (rada szkoły) i samorząd uczniowski (styczeń – luty 2026 roku), uwzględniając przepisy prawa, możliwości wprowadzenia zmian w tym roku szkolnym oraz kompetencje szkoły. W razie potrzeby nawiążemy współpracę z władzami dzielnicy/miasta).

4. W szkołach odbędą się narady – wybrani uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice będą się zastanawiać, jak konkretnie rozwiązać problem/kwestię zidentyfikowaną podczas diagnozy i wybraną do „zaopiekowania się” przez społeczność szkolną (marzec 2026 roku).

5. Od marca do czerwca 2026 roku zespoły szkolne będą wspólnie z dyrekcją, rodzicami, nauczycielami i samorządem uczniowskim pracować nad wdrożeniem wybranej zmiany.

Jakie są warunki uczestnictwa w programie?

Zapraszamy do projektu szkoły, które zadeklarują:

- powołanie 6-osobowego szkolnego zespołu projektowego, składającego się z 2 nauczycieli (dopuszczamy możliwość udziału tylko jednego nauczyciela, jednak preferowany przez nas model to 2 nauczycieli, zwłaszcza opiekun samorządu uczniowskiego oraz nauczyciel edukacji obywatelskiej) oraz 4 uczniów/uczennic (w tym co najmniej jeden wybrany przedstawiciel uczniów). Osoby te będą liderami działań w szkole;
- udział członków i członkiń powyższego zespołu w formach szkoleniowych w trakcie roku szkolnego 2025/2026 (17 października – 8 godzin lekcyjnych; 21 listopada – 7 godzin lekcyjnych; szkolenie w lutym bądź w marcu 2026 roku - 7 godzin lekcyjnych; szkolenie podsumowujące w czerwcu 2026 roku - 7 godzin lekcyjnych);
- udział dyrektora/dyrektorki w spotkaniu 30 września w godzinach 9.00 – 13.00;
- udział nauczyciela edukacji obywatelskiej w warsztatach 22 października w godzinach 9.00-14.00;
- organizację spotkania dla rady pedagogicznej (1,5 godziny lekcyjnej);
- udział rady rodziców/przedstawicieli rodziców w spotkaniu online;
- realizację działań w szkołach opisanych powyżej;
- ciekawą motywację do udziału w projekcie;
- gotowość do podzielenia się swoimi wnioskami z realizacji projektu w ramach jego ewaluacji.

Do projektu zakwalifikujemy 12 szkół ponadpodstawowych, publicznych bądź niepublicznych, które przesłały wypełnioną deklarację udziału podpisaną przez dyrekcję szkoły.

Na zgłoszenia czekamy do 18 września 2025 roku. Prosimy przysyłać wypełnione zgłoszenia na adres: joanna.rozycka@civispolonus.org.pl.

Lista szkół przyjętych do projektu zostanie opublikowana 24 września na stronie www.civispolonus.org.pl. Wybrane do projektu szkoły otrzymają również informację drogą mailową.

Projekt realizowany jest przez Fundację Civis Polonus i finansowany przez Urząd m.st Warszawy

Działająca od 2004 roku Fundacja Civis Polonus stawia sobie za cel rozwijanie postaw obywatelskich umożliwiających jednostkom aktywne uczestniczenie w życiu publicznym. Dobre państwo jest wspólnotą otwartych, kompetentnych i zaangażowanych obywateli, więc podejmujemy różnorodne działania wzmacniające nasz obywatelski potencjał. Od wielu lat rozwijamy samorządność uczniowską w Warszawie, w Polsce i w Ukrainie. Choć na co dzień

zajmujemy się tworzeniem i wdrażaniem projektów, doceniamy wagę zabierania głosu i rzecznictwa na rzecz edukacji obywatelskiej w Polsce.

<http://civispolonus.org.pl>

Główni trenerzy w ramach projektu

OLGA NAPIONTEK - doktorka socjologii, współtwórczyni nowej podstawy programowej przedmiotu edukacja obywatelska dla szkół ponadpodstawowych. Edukacją obywatelską zajmuje się na różne sposoby: jest autorką badań i artykułów z dziedziny edukacji obywatelskiej i dialogu obywatelskiego; trenerką projektującą i prowadzącą warsztaty dla nauczycieli, bibliotekarzy, urzędników i młodych ludzi (ponad 1200 godzin szkoleniowych); twórczynią i kierowniczką projektów Fundacji Civis Polonus, umożliwiających znaczące uczestnictwo obywatelskie dzieciom, młodzieży oraz dorosłym. Tworzy projekty na rzecz lepszej edukacji obywatelskiej w szkołach, a szczególnie samorządności uczniowskiej i edukacji o samorządzie lokalnym. Prowadzi działania rzecznicze kierowane do władz samorządowych na rzecz prowadzenia edukacji obywatelskiej na poziomie lokalnym. Główna ekspertka ds. edukacji obywatelskiej w Obywatelskim Think Tanku w ramach sieci SOS dla Edukacji.

JOANNA PIETRASIK – współtwórczyni i prezeska zarządu Fundacji Civis Polonus. Trenerka kompetencji społecznych i obywatelskich. Absolwentka Szkoły Praw Człowieka Fundacji Helsińskiej z uprawnieniem do prowadzenia działań edukacyjnych w dziedzinie praw człowieka. Absolwentka Szkoły Trenerów Organizacji Pozarządowych (STOP). Uczestniczka stypendium lidarskiego „International Visitor Leadership Program” dot. innowacji w pracy z młodzieżą, organizowanego przez Departament Stanu USA. W ciągu ostatnich 20 lat pracy z młodzieżą w społecznościach lokalnych, z władzami i szkołami zrealizowała ponad 50 projektów w obszarze edukacji obywatelskiej, skierowanych do młodzieży i podejmujących tematykę partycypacji obywatelskiej młodych, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji europejskiej oraz młodzieżowych rad i samorządów uczniowskich jako instytucji dialogu obywatelskiego. Absolwentka Instytutu Stosunków Międzynarodowych UW oraz Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW.

PIOTR SIENKIEWICZ - edukator, wicedyrektor szkoły podstawowej, nauczyciel dyplomowany (historia, wos), opiekun samorządu uczniowskiego. Jest autorem poradników i scenariuszy zajęć dla uczniów i nauczycieli z zakresu edukacji obywatelskiej, europejskiej i globalnej. W projekcie systemowym MEN „Szkoła Współpracy. Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły” opracował całościowy poradnik dla uczniów z zakresu wspierania współpracy w szkole. Obecnie wchodzi w skład zespołu ekspertów IBE – PIB opracowujących nową podstawę programową z edukacji obywatelskiej dla szkół podstawowych. Współpracował z Fundacją Uniwersytet Dzieci tworząc jeden z pierwszych w Polsce modeli wdrażania budżetu partycypacyjnego w szkole (projekt pt. „Nasza Kasa”). Jest autorem innowacji społecznej pn. „Kurs na relację” (inkubator Popojutrze 2.0.), która otrzymała wyróżnienie od oceniających innowacje ekspertów. Absolwent Instytutu Nauk Politycznych UW, Międzywydziałowych Studiów Wschodniosłowiańskich UW oraz studiów z zakresu terapii pedagogicznej Akademii Pedagogiki Specjalnej.